

Bijlage 2. Motiveringsnota bij de beheerregeling voor de muskusrat zoals vermeld in artikel 2 van het ministerieel besluit tot vaststelling van een beheerregeling voor de muskusrat (*Ondatra zibethicus*)

MOTIVERING

Muskusratten komen van nature voor in moerasgebieden in Noord-Amerika. De soort is in Europa een invasieve, uitheemse soort. Vraat door muskusratten kan leiden tot het lokaal uitsterven van plantengemeenschappen, de vernietiging van rietvelden en vissenpaaiplaatsen. Ook schelpdieren (bv. zoetwatermosselen) kunnen gepredeerd worden. Bovendien zorgt de muskusrat voor overlast door het eten van cultuurgewassen en graafschade aan dijken (zie figuur 1). Wanneer dijken structureel verzwakt zijn door deze graafschade kunnen vee, auto's of landbouwvoertuigen hierin wegzakken. Ook kunnen, door uitspoeling van de hopen, dijken inzakken waardoor het overstromingsgevaar in aangrenzende gebieden verhoogt. De relatie tussen de aantallen aanwezige muskusratten en de hoeveelheid schade werd recent nog aangetoond in onderzoek van Bos et al. (2018)¹. Tenslotte vormen muskusrattenpopulaties een reservoir voor de vossenlintworm, die een gevaar kan vormen voor de volksgezondheid. De prevalentie van vossenlintworm in Vlaamse muskusratten is laag, hetgeen deels verklaard kan worden door de actuele muskusrattenbestrijding².

De muskusrattenbestrijding in Vlaanderen is doorheen de jaren sterk geprofessionaliseerd met als gevolg dat, waar muskusratten ooit overal in Vlaanderen voorkwamen, ze nu voornamelijk nog in gemeenten langs de Nederlandse, Franse en taalgrens voor overlast zorgen. We bevinden ons dus op een ideaal moment om terug te kijken op welke inspanningen gezorgd hebben voor het huidige lage populatieniveau en welke inspanningen vereist blijven om dit zo te houden én dit op een zo diervriendelijke manier mogelijk. Belangrijk is om daarbij te onthouden dat bij het streven naar een zo diervriendelijk mogelijke bestrijding een extra inspanning van de muskusrattenvangers wordt gevraagd.

De beheerregeling werd opgesteld met als doelstelling het eenvormig maken van de muskusrattenbestrijding in Vlaanderen conform de bestaande wetgeving omtrent dierenwelzijn. Voor de bestrijding van de muskusrat dienen immers de bepalingen overeenkomstig het *besluit van de Europese Raad van 26 januari 1998 betreffende de internationale overeenkomst tussen de Europese Unie, Canada, Rusland en de USA over internationale normen voor de humane vangst van dieren met behulp van vallen* te worden nageleefd. In Vlaanderen is deze overeenkomst van toepassing sinds 1 juli 2016.

De beheerregeling werd daarenboven opgesteld conform de bestaande wetgeving omtrent soortenbescherming, in die zin dat de opgenomen maatregelen streven naar een zo laag mogelijk aantal nevenvangsten. Ter referentie: de afgelopen jaren bedroegen de vangsten in Vlaanderen tussen 3.000 en 6.000 muskusratten per jaar. Uit de cijfers die momenteel over nevenvangsten beschikbaar zijn, kan afgeleid worden dat voor elke 1.000 gevangen muskusratten naar schatting (en afgerond) 25 woelratten, 7 waterhoenen, 4 vissen (soorten onbekend), 3 dodaarzen en 2 eenden (soorten onbekend) worden gevangen. Geen enkele van de genoemde soorten is volgens de meest recente Rode Lijsten in gevaar, al is de woelrat wel bijna in gevaar³. Op basis van de lage aantallen van deze nevenvangsten wordt geoordeeld dat hun instandhouding in Vlaanderen door de muskusrattenvangst niet noemenswaardig wordt beïnvloed. De maatregelen in de beheerregeling,

¹ Bos D, Klop E, van Hemert H, et al (2016) Beheer van Muskusratten in Nederland. Effectiviteit van bestrijding op grond van historie en een grootschalige veldproef. Deel 2. Achtergrond studies. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Veenwouden

² Cartuyvels E, Baert K, Van Den Berge K, et al (2020) Het voorkomen van de Vossenlintworm (*Echinococcus multilocularis*) in de Muskusrat (*Ondatra zibethicus*) in Vlaanderen. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), Brussel

³ Maes D, Baert K, Boers K, et al (2014) De IUCN Rode Lijst van de zoogdieren in Vlaanderen. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), Brussel.

met inbegrip van de registratie van de (neven)vangsten, moeten bewaken dat dit in de toekomst het geval blijft.

Deze beheerregeling zorgt d.m.v. een verdere professionalisering voor een zo efficiënt mogelijk beheer, waardoor uiteindelijk zo min mogelijk dieren gedood dienen te worden. Hiertoe wordt ook ingezet op een betere informatieoverdracht en samenwerking tussen de verschillende actoren d.m.v. een gelijke registratie van vangsten en een openbare databank.

Figuur 12: Oeververzakkingen door graafschade van muskusratten.

Gezien om gevoegd te worden bij het ministerieel besluit van 9 november 2020 tot vaststelling van een beheerregeling voor de muskusrat (*Ondatra zibethicus*).

Brussel, 9 november 2020

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,
Zuhal DEMIR